

БИЗНЕС ПЛАН

БИС/ТК 61

ИЗОЛАЦИИ И ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА СГРАДИ И СТРОИТЕЛНИ СЪОРЪЖЕНИЯ

1 БИЗНЕС СРЕДА НА БИС/ТК-61

1.1 Описание на бизнес средата

Следните политически, икономически, технически, регулаторни и социални фактори описват бизнес средата на сектора, свързан с областта на БИС/ТК-61, които могат да повлияят значително на процеса на разработване и на съдържанието на стандартите:

Строителството е основен фактор за постигане на устойчиво развитие на отделните държави. Значимостта на проблемите по реализиране на строителството в практиката нараства на европейско и национално ниво.

Днес, в ситуация на ограничена и намаляваща наличност на източници на изкопаема енергия - увеличаване на разходите за производство на енергия, замърсяване на околната среда както от производството, така и от потреблението на изкопаема енергия, човешкото общество е изправено пред необходимостта от безопасна енергия по икономически и екологични причини.

Ето защо трябва да се прилагат мерки за спестяване, обхващащи целия спектър от процеси на консумация на енергия. Излишно високата консумация на енергия от сгради чрез топлинни загуби през сградната обвивка е един от основните аспекти на тази икономия на енергия. Друг аспект е ненужно високото потребление на енергия за промишлено производство и разпределение чрез загуби на енергия в системите за централно отопление, водоснабдяването и вентилацията, промишлените процеси.

Подобряването на топлинните характеристики на сградната обвивка (стени, покриви, подове, прозорци и т.н.) е много важна възможност в тази област. Освен това въздействието върху околната среда от отделянето на топлина и от емисиите на парникови газове, генерирани в резултат на потреблението на енергия, може да бъде значително занижено чрез намаляване на потреблението на енергия в сградите. Това се подкрепя от подробно проучване, прието от Европейската комисия, което показва, че емисиите на CO₂ в атмосферата могат да бъдат намалени с 450 милиона тона годишно чрез подобряване на топлинните характеристики на сградите само в Европейския съюз.

Подобряването на топлоизолацията на жилища и конструкции се изисква в повечето държави членки на СЕН от десетилетия чрез технически и законови разпоредби, водещи до увеличаване на производството на топлоизолационни материали, съчетано с нарастващо икономическо значение на свързаните с тях индустрии. В допълнение към нарастващата индустриална активност в тази област нарастващото обществено възприемане на екологичните последици от използването на енергия и готовността за безопасна енергия доведе до увеличаване на търговията със съответните продукти за топлоизолация между страните от СЕН въпреки факта, че там са налице различни правни и технически възгледи поради различните географски и климатични условия, както и различните начини на живот и изисквания за сигурност.

Тази ситуация налага хармонизиране на техническите разпоредби, за да се даде възможност на индустрията за производство на изолационни материали да разработи материали и продукти, отговарящи на изискванията на описателна рамка на техните свойства, което, от своя страна, позволява на потребителите в държавите членки

на CEN да следят изискванията да отговарят на съответните им цели в „европейска стандартизирана рамка за описание“, като по този начин премахват всякакви национални технически бариери пред търговията.

В областта на строителството тече процес на адаптиране към изискванията на Единния пазар за строителни продукти чрез прилагане на изискванията на Регламент 305/2011 за строителните продукти, в т. ч. прилагане на стандартите за строителни продукти и Европейските технически одобрения.

В България, както и в останалите държави членки на CEN, въвеждането на стандарти в областта на топлоизолационните и хидроизолационните материали и продукти е механизъм на хармонизиране на националните изисквания. Въвеждането на общи правила чрез стандарти е важна крачка за постигане на политически и икономически дългосрочни цели, гарантиране, че обществените обекти са безопасни и се проектират и изпълняват на базата на доказани и стандартизирани работни методи и че те могат да се използват без ограничения на териториите на държавите членки на CEN.

В работата на техническия комитет БИС/ТК 61 участват представители и експерти от различни организации – производители, търговци, органи на държавната администрация, висши учебни заведения и институти, органи за оценяване на съответствието, сдружения и професионални организации. За всички тях е очевидно, че стандартизацията в областта на топлоизолационните и хидроизолационните материали и изделия през националните граници позволява много по-голям поток от техническа експертиза, информация и продукти между държавите и може да доведе до много по-голямо сътрудничество и хармонизиране на строителния пазар на

Изготвените от CEN стандарти предоставят хоризонтална стандартизирана методология и показатели за оценка на устойчивостта на сградите по отношение на екологичните, социалните и икономическите характеристики, отчитайки техническите характеристики и функционалността на сградите през целия жизнен цикъл. Освен това, се прилагат и редица национални сертификационни схеми за оценяване приноса на сградите към устойчивото развитие. От друга страна, за да се избегнат потенциални технически пречки в търговията на Световния пазар, при изготвяне на европейските стандарти CEN е съблюдал основните постановки на съответните международни стандарти (ISO стандарти). Обсъжда се необходимостта от общ европейски подход за оценяване на екологичните показатели на сградите през целия им жизнен цикъл, като се вземат предвид съответните ресурси като енергия, материали и вода. Такъв подход изисква наличието на рамка от основни показатели, съсредоточена върху най-важните аспекти на въздействието върху околната среда. Към момента приключва разработването на обща европейска рамка от основни показатели за оценяване на екологичните показатели на сгради.

Въздействието на строителния сектор върху цялата икономика определя ключовата роля на строителната индустрия и характеристиките на активите, които тя създава, за много от политиките на Европейския съюз и съответно на България, както и за законовите рамки. Настоящите законови рамки, свързани с тези политики, са:

- Регламент (ЕС) № 305/2011 за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти;
- Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО;
- Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите;
- Директива 2009/125/ЕС за създаване на рамка за определяне на изискванията за екологичен дизайн към продукти, свързани с енергопотреблението;
- Директива 2008/98/ЕС за отпадъците.

1.2 Количествени показатели на бизнес средата

Следните количествени показатели описват бизнес средата с цел да се даде подходяща информация в подкрепа на дейностите на БИС/ТК 61 *Изолации и енергийна ефективност на сгради и строителни съоръжения*.

През 2019 г. строителната индустрия представлява 9,5 % от брутния вътрешен продукт на 27-те държави членки на ЕС. Строителните дейности, в които участват 12,7 милиона работници и 3 милиона фирми, повечето от които малки и средни предприятия с по-малко от 20 работници, но с мощен икономически и мултиплициращ ефект в областта на заетостта, допринасят за развитието на цялата икономика („Призив от строителната индустрия за бързо и устойчиво възстановяване” – публикуван на уебсайта на „Камарата на строителите в България” - <https://ksb.bg>).

На сградния фонд в етапа на експлоатация се падат приблизително 40 % от потреблението на енергия и 36 % от емисиите на CO₂ в ЕС. Поради това, както се посочва в „Зелената сделка на Европа”, сградите предлагат чудесна възможност за енергийна ефективност и намаляване на емисиите на CO₂.

В тази бизнес среда е очевидно, че без строителния сектор Европейският съюз не може да отговори на основните предизвикателства по отношение на конкурентоспособността, младежката безработица, цифровата икономика, енергийната ефективност и енергийния недостиг, кръговата икономика, достъпните жилища, климатичните промени, зелената мобилност и свързаната инфраструктура и т.н.

Бъдещото стимулиране на строителните дейности трябва да бъде в основата на плановете за икономическо възстановяване както на европейско, така и на национално ниво. Гарант за това развитие са секторните социални партньори на ЕС в строителната индустрия: EFBWW (Европейска федерация на строителите и дървообработващите служители) и FIEC (Европейска федерация на строителната индустрия), заедно с EBC (Европейска конфедерация на строителите), CPE (Строителни продукти на Европа), Жилища Европа, UIPI (Международен съюз на собствениците на имоти) и EuroACE (Алианс на компаниите от ЕС за енергийна ефективност на сгради).

2 ПОЛЗИ, ОЧАКВАНИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК-61

БИС/ТК 61 работи в областта на топлоизолационни и хидроизолационни материали, продукти, елементи и системи, прилагани в строителството, в това число: покривни продукти за прекъснато полагане и продукти за облицовка на стени, огъваеми хидроизолационни мушамы, подови замазки и материали за тях, асфалтов кит за хидроизолации, повдигнати подове, уплътнения за съединения в строителни конструкции, дебелослойни битумно-полимерни покрития за хидроизолация с определения/изисквания и методи за изпитване, а също така в областта на енергийна ефективност на сгради и строителни съоръжения, която включва: проектиране на жилищна среда с методи за изпитване, измерване и изчисление, енергийни характеристики на сгради, топлоизолационни характеристики на сгради, техните елементи и използване на енергията в застроена среда. Всички тези стандарти представляват стабилна основа за изграждане на цялостна нормативна уредба, стимулираща прилагането на принципите за устойчиво развитие в строителството.

Стандартите са средство за подкрепа на устойчивия растеж в България, който се основава на по-добра ефективност чрез:

- подпомагане на оценяването на енергийната ефективност на строежите;
- предоставяне на структуриран формат на информацията за продукт, така че тя да може да се прилага при оценяване на енергийната ефективност на строежите;
- предоставяне на основни принципи за интегриране на аспектите на енергийната ефективност в процеса на вземане на решения от различни заинтересовани страни;
- предоставяне на съществените елементи в стратегията за намаляване на изменението на климата и за други аспекти на устойчивостта на строителството чрез разбиране на ефектите от взетите решения;
- предоставяне на количествена информация, която ще подпомага строителния сектор в разработване на процеси, продукти и иновации;
- предоставяне на насоки за сектора, свързани с осъществяване на комуникация по цялата верига за доставки;

- демонстриране от страна на индустрията на съответствие с нововъведени регулации и политики;
- предоставяне на последователна информация, приложима при софтуерни разработки.

От друга гледна точка, значителната полза от стандартите в областта на БИС/ТК 61 произтича от това, че методологиите за оценяване по отношение на енергийната ефективност са взаимосвързани чрез същите определения, сценарии и граници на системата, включени в оценяване на устойчивостта на строителството. Ползите от въвеждането на общи хармонизирани европейски стандарти за прилагане на енергийната ефективност и изолационните материали и изделия ще са:

- повишаване на конкурентоспособността на европейския строителен сектор и намаляване на бариерите пред предоставянето на услуги и търговията в европейския пазар и извън него;
- намаляване на капиталовите и оперативните разходи за строителните активи;
- подобряване на сигурността на строителната продукция, включително повишаване на качеството и намаляване на грешките, рисковете, дефектите;
- подобряване на ресурсната ефективност на строителните продукти и материали;
- улесняване на обмена на информация между участниците в строителния процес;
- осигуряване на обща основа за научноизследователска и развойна дейност в строителния сектор;
- позволяване на изготвянето на общи помощни средства за дизайн и софтуерни пакети;
- осигуряване на подкрепа на националните правителства за постигане на целите за енергийна ефективност на сградния фонд и строителните съоръжения;
- подобряване на съвместната работа в екип.

3 УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК-61

Членуването в Българския институт за стандартизация е доброволно. Членове на БИС могат да бъдат юридически лица, които желаят да подкрепят дейността по националната стандартизация и са съгласни да спазват устава на БИС. В работата на техническите комитети вземат участие упълномощени представители на членовете на БИС, които ги представляват по всички въпроси, свързани с дейността по стандартизация.

Заинтересованите страни в строителството са от всички сектори на строителната индустрия - доставчици на строителни материали, производители на продукти, конструктори, клиенти, архитекти, предприемачи и проектанти. Заинтересовани страни също така могат да бъдат министерства и други държавни ведомства, научни организации и изследователски институти, както и висши учебни заведения, а освен това, и собственици на сгради и ползватели, инвеститори, ипотечни и застрахователни компании, сертифициращи органи, НПО и медии.

4 ЦЕЛИ НА БИС/ТК-61 И СТРАТЕГИИ ЗА ТЯХНОТО ПОСТИГАНЕ

4.1 Определени цели на БИС/ТК 61

Основните цели, които си поставя БИС/ТК 61, са свързани с осигуряването на стандарти, необходими за потребностите на националния пазар, насочени към подпомагане внедряването на принципите за енергийна ефективност в строителния сектор и в сектора на недвижимите имоти и предоставяне на средства за количественото определяне на аспектите и въздействията за оценяване на енергийните и експлоатационните характеристики на сградите и съоръженията в енергиен, екологичен, социален и икономически аспект чрез:

- разработване на национални стандарти и поддържане на фонда от национални стандарти;

- участие в процеса на разработване на стандарти на европейско и международно ниво в огледалните технически комитети;

CEN/TC:

CEN/TC 88 *Топлоизолационни материали и продукти*

CEN/TC 89 *Топлоизолационни характеристики на сгради и техните елементи*

CEN/TC 128 *Покривни продукти за прекъснато полагане и продукти за облицовка на стени*

CEN/TC 254 *Огъваеми хидроизолационни мушамы*

CEN/TC 303 *Подови замазки и материали за тях*

CEN/TC 314 *Асфалтов кит за хидроизолации*

CEN/TC 323 *Повдигнати подове*

CEN/TC 349 *Уплътнения за съединения в строителни конструкции*

CEN/TC 361 *Дебелослойни битумно-полимерни покрития за хидроизолация. Определения/изисквания и методи за изпитване*

CEN/TC 371 *Проектна група - Енергийни характеристики на сгради*

CEN/SS B02 *Конструкции*

CEN/SS B09 *Директива за енергийни характеристики на сгради (EPBD)*

ISO/TC:

ISO/TC 163 *Топлоизолационни характеристики и използване на енергията в застроена среда*

ISO/TC 163/SC1 *Методи за изпитване и измерване*

ISO/TC 163/SC2 *Методи за изчисляване*

ISO/TC 163/SC3 *Топлоизолационни продукти, елементи и системи*

ISO/TC 205 *Проектиране на жилищна среда,*

за които има интерес на национално ниво;

- подкрепа на националното законодателство от областта на Регламент (ЕС) № 305/2011 и други нормативни документи.

Друга основна цел на БИС/ТК 61 е да даде своя принос за това, строителният сектор да бъде по-ефективен и устойчив, като позволи съгласуван обмен на данни и споделяне на информация между участниците в инвестиционния процес.

4.2 Идентифициране на стратегиите за постигане целите на БИС/ТК-61

Основните стратегии, които БИС/ТК 61 ще използва за постигане на поставените цели, могат да бъдат обобщени по следния начин:

- своевременно преразглеждане и актуализиране на фонда от национални стандарти;
- приоритетно въвеждане с превод на стандартите от областта на енергийната ефективност на сгради и строителни съоръжения и на стандарти, свързани с иновативни технологии;
- своевременно превеждане на всички изменения на вече съществуващи стандарти, които широко се използват в строителната практика в България;

- активизиране на участието в гласуването по проектите за стандарти от обхвата на огледалните комитети на CEN/TC и ISO/TC, като не се изпуска възможността да се дават аргументирани становища и предложения по тях;
- участие с експерти в работните групи на европейските комитети при разработването на стандартите;
- сътрудничество с други БИС/ТК: БИС/ТК 1 *Пожаро- и взривозащита*, БИС/ТК 4 *Цимент, вар и гипс*, БИС/ТК 5 *Бетон и разтвори*, БИС/ТК 15 *Опазване на околната среда*, БИС/ТК 34 *Управление на качеството и оценяване на съответствието*, БИС/ТК 41 *Отоплителна, вентилационна, климатична и пречиствателна техника*, БИС/ТК 56 *Проектиране на строителни конструкции*, БИС/ТК 82 *Акустика. Шум и вибрации* и БИС/ТК-101 *Устойчиво строителство* в области от взаимен интерес.

4.3 Аспекти на околната среда

Стандартите от областта на БИС/ТК-61 са тясно свързани със:

- стандарти за методите за изпитване на регулирани опасни вещества;
- стандарти относно отпадъците.

Екологичната безопасност в строителството включва вземането на редица мерки във всички етапи на строителния процес (от проектирането до реализирането на обекта), както и на експлоатацията на обекта. Тези мерки са насочени в две посоки. От една страна, те трябва да гарантират безопасна и здравословна екологична среда за всички, които обитават, посещават или работят в сградата, а от друга – да сведат до минимум евентуалното отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда от дейностите по изграждането и експлоатацията на обекта. Това включва използването на екологично безопасни материали и технологии, проектиране на безопасни инсталации и системи и тяхното безопасно експлоатиране, гарантиране на здравословна среда в целия период на експлоатация на обекта, вземане на всички мерки за намаляване на вредното въздействие върху околната среда.

Стандартизираното обработване на информация може да предвиди екологичните резултати и по този начин да се подобри решението за въздействие върху околната среда от:

- строителство (емисии, потребление на ресурси и отпадъци от строителство и разрушаване);
- експлоатация (потребление на енергия, жизнен цикъл на строителния продукт, поддръжка);
- строителство в местна среда (транспорт, обмен на топлина/охлаждане и електричество, ефект на вятъра, пречистване на вода).

Очаквани резултати:

- по-добро планиране и проектиране;
- по-добро координиране по време на проектирането и строителството за намаляване на отпадъците;
- ефективно използване на ресурсите;
- чрез използване на информационни технологии – дългосрочен анализ на разходите и необходимите ресурси;
- идентифициране на възможностите за повторна употреба;
- сътрудничество с екологичния сектор.

5 ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА БИС/ТК-61

Върху изпълнението на програмата може да окаже влияние фактът, че към момента членовете на комитета не са достатъчно на брой и това води до недостиг на финансиране на техническия комитет, което може да се отрази отрицателно на възможността да се извършват своевременно преводите на стандартите.

Друг важен фактор под внимание са все по-високите изисквания към подготовката на експертите за участие в работата по стандартизация. Поддържането на стандартите в актуално състояние и работата на европейско и международно ниво изисква непрекъснати усилия в посока на повишаване и поддържане на квалификацията на експертите в областта на стандартизацията, за да може тяхната дейност да бъде ефективна както за бизнеса, така и за защитата на националните интереси.